

Felelős szerkesztő:
MURÁNYI JÓZSEF.
Szerkesztőség:
Kassa, Kossuth-utca 16.
Telefon: 150.
Megjelenik minden nap
délután 5 órakor.
Egyes szám **2** krajeár.
(4 fillér)
Kéziratot nem ad vissza
a szerkesztőség.

NAPLÓ

KASSA, SZOMBAT, 1908. NOEMBER 7.

NEGYEDIK ÉVFOLYAM. — 256. SZÁM.

Előfizetési árak:
Kassán:
Egész évre . . . 14.— K
Fél évre . . . 7.— „
Negyed évre . . . 3.50 „
Egy óra . . . 1.20 „
Vidéken:
Egész évre . . . 20.— K
Kiadóhivatal:
Kassa, Kossuth-utca 16.
Telefon: 150.
Hirdetések petit sor szá-
mitással díjszabás szerint

A pluralitás demokráciája.

Kassa, november 6.

A legnagyobb vádak egyike, melyet a plurális szavazati rendszer ellen a serpenyőbe dobnak, az, hogy a demokratikus követelmények teljes mellőzésével, a plutokráciát emeli tulsúlyra. Elég nyomatékos vád, mely alaposan el is rontaná a pluralitás hitelét, ha bebizonyítható volna. Szerencsére azonban ez sem áll erősebb lábón, mint a többi felhozott vád, mely a konzervativizmust, meg egyéb reakcionárius tulajdonság bünlajstromát akasztja a pluralitás nyakába.

Ez a vád épügy a felületes szemlélésből eredő téves látszat csalódásai-
ból fakad, mint amazok. A dolgok mélyéig ható vizsgálódás ugyanis meggyőz arról, hogy a pluralitás nemcsak megfelel a demokráta politikai felfogás követelményeinek, hanem abból logikusan következik is. *Demokrácia és pluralitás nemcsak megférnek egymás mellett, hanem egymást szükségképpen feltételezik is.*

Paradoxnak tetszik ez a kijelentés, pedig nem az, hanem tiszta, objektív igazság. Azért furcsa csak ez a szembeállítás, mert szokatlan és azért szokatlan, mivel a demokrácia fogalma, meghamisítva-e vagy rosszul értelmezve, de minden esetben tévesen él a köztudatban.

Szó lehet a demokráciáról, ugy is mint állami formáról és ugy is mint társadalmi elvről. A kettő között lényeges különbség van és a felcserélésükből ered a tévedés. Demokrácia, mint államforma azt jelenti, hogy a közügyek felett az összes államtagok, tehát a nép határoznak, azon helytelen alapelvűből kiindulva, hogy minden ember egyenlő, tehát egyformán képes az állami szuverén hatalomban való osztozásra is. Ily módon az egyenlőséget mindenben, minden téren, szertelen mértékben akarja megvalósítani. Nemcsak a jogi, hanem a gazdasági téren is a teljes egyenlőségre törekszik. Szóval oly berendezése az államnak, mely által az mindenben egy lesz a társadalommal, a nép összes erői a legszabadabb mű-

ködési tért nyerik, s az állam akarata nem valami különálló, hanem csak az egyesek akaratának összege. Ez a demokrácia persze nem tűrné meg a választói jog gyakorlásánál a pluralitás elvét.

Csak hogy ám a mi alkotmányos képviseleti rendszerünk mellett a demokrácia mint államforma szóba nem jöhet, követelményei tekintetbe nem veendő és érvényesülésre nem tarthat számot. Magyarország ezeréves jogfejlődése ma nem ennél az államformánál stagnál és belátható időn belül nem is akar, nem is fog ehhez eljutni.

Mint hogy azonban a magyar alkotmányos királyság mégis megtűri kereteiben a demokráciát, sőt kormányzati elvei demokratizálódását nyíltan hirdeti, kétségtelen, hogy nálunk demokráciáról, csak mint társadalmi elvről lehet szó! Ez pedig annyit jelent, hogy *az államtagok speciális csoportjai megközelítőleg egyenlő helyet foglaljanak az államrendben.*

A demokrácia, mint társadalmi elv tudományosan megállapított fogalma ez!

Nincs itt szó az emberek teljes egyenlőségének abszurd feltevéséről, hanem csak arról, hogy ama társadalmi csoportok, melyeket *természetes és kulturális különbségek tesznek különbözővé, megközelítőleg egyenlően* részesedjenek a közjogokban is. Nem pongyolaságból használja ez a szabatos tudományos meghatározás a „megközelítőleg” kifejezést, hanem azért, mert *általánosságban nem határozható meg, hogy egy-egy állam milyen mértékben tegyen eleget a demokratikus társadalmi elvnek. Az államok speciális viszonyai a döntők e tekintetben.*

A mi speciális magyar viszonyaink között ez a „megközelítőleg” a pluralitásban nyer megoldást. A szellemi és vagyoni különbségek tekintetbevétele csak a magyarság kulturális tulsúlyának a biztosítása végett történik, nem pedig azért, hogy a gazdagok osztályuralmát teremtse meg. Hiszen a szavazati jog az eddig nélkülszükségű osztályokra is kiterjesztetik, ez pedig elég cáfolata annak a vád-

nak, hogy az új reform csak a plutokráciát szolgálja. Ellenkezőleg! A demokratikus társadalmi elv diadala a választói jog kiterjesztése, a pluralitás csak a magyar ezeréves jogfejlődés eddigi eredményeit védi, midőn a magyarság fensőbbiségének megővését tartja szem előtt.

Az állami tisztviselők szolgálati pragmatikája.

Az előkészítés utolsó stádiuma.

Az állami tisztviselők szolgálati pragmatikájának kidolgozására az állami tisztviselők országos egyesülete kebeléből kiküldött bizottság már benyújtotta elaboratúráját a kormánynak. *Wekerle* miniszterelnök tanulmányozás végett magához vette a tervezet és sokféle gondolattal együtt is az elkészült tervezet áttekintésével és elbírálásával behatóan foglalkozik. Bizonyosak lehetnek az állami tisztviselők arról, hogy türelmetlenségre nincs okuk, mert a miniszterelnöknek éppugy, mint az egész kormánynak, az az álláspontja, hogy a szolgálat pragmatikájával a nemzeti kormány ajándékozza meg az állami hivatalnokokat. Viszont azonban természetes az is, hogy midőn arról van szó, hogy az állami közigazgatás minden ágát és viszonylatát felölelő pragmatika akként foglaltassék törvénybe, hogy az minden tekintetben a kor színvonalán álljon és a tisztviselőknek és az államnak érdekeit egyaránt kielégítse, akkor éppoly felelősségteljes, mint rigorózus átgondolásra van szükség. A kérdés az előkészítés utolsó stádiumában van.

Jókai-fillérek.

Hogyan lehet megteremteni a szobrot?

A nemzeti kulturák fejlettsége sokféle szempontból mérlegelhető. A legismertebb fokmérő az a bizonyos szappanfogyasztás, amely a tisztaság szeretetén keresztül méri még a népek lelki műveltségét. A nemzet nagy fiainak emléke iránt tanúsított kegyelet ugyanannyi joggal szerepelhet próbakő gyanánt, mert a megbecsülés nagyságát tükrözteti.

Odáig még nem jutott el az emberiség, hogy a megbecsülés az élő társadalmat ölelje teljes egészében kebelére; a halottakkal szemben azonban mind sürűbben nyílnak a hála virágai. Virágok kőből, bronzból. Gyökerüket gyakran a szereplési vágy öntözi, de a cél nemes és a hiuság az az emberi gyarlóság, amelyből a jóság gazdag forrásai buzognak.

KOLLER TONY és STEINER SOMA

operaénekesnő

hegedűművész

egyetlen hangversenye
Kassán
november 8-án
a Schalkház-szálló nagytermében

: Jegyek kaphatók: Vitéz A. könyvkereskedőnél [Fő-utca 75.] rendes helyárák mellett. :

Ha nagyjaink iránt tanusított kegyeletből mérjük meg kulturfejltségünket, akkor is messzire mögötte vagyunk Németországnak, Franciaországnak. Hiszen a magyar művelt olvasóközönség megteremtőjének, annak az írónak, aki a tizenkilencedik században a magyar kultúra egyik mérföldjelzője volt: *Jókai Mórnak* még nincsen szobra. De mozgalom sem indult meg a nemzet feledékenységének kiengesztelésére.

Ez a mozgalom tegnap óta megvan. A budapesti Esti Ujság tegnap vezércikkben fakadt ki a nemzetnek Jókai iránt tanusított hálátlansága ellen és a felszólalás ezerszeres visszhangra talált.

Ennek a visszhangnak hordozóivá szegődünk mi is. Az az ötlet merült fel, adakozzék Jókai szobrára mindenki annyi kétfillérrel, ahány regényét olvasta a ragyogó fantáziájú írónak. Ha ez így beteljesülne, kétszáz ezer korona mihamar együtt volna, mert Jókai az egyetlen magyar író, akinek ötven regényét legalább kétszáz ezer magyar olvasta. Csak meg kell indítani a gyűjtést és szent meggyőződésünk, hogy a szobor mihamar állni fog.

Premier-est a színházban.

A szerencse fia.

(Drégely Gábor 4 felvonásos komédiája.)

Szertelenül bizarr ötlete támadt Drégely Gábornak, mikor megszületett a képzeletében ennek a komédiának a főhőse. A főhős egy sorsával elégedetlen szabólegény, akit veleszületett intelligenciája szüntelen arra ösztönöz, hogy egy ügyesen kiválasztott alkalommal felkapaszkodjék a szerencse szekerére. Ezen aztán valami nagy karriert akar befutni, olyat, amilyen csak a szerencse fiainak sikerülhet, hogy végezetül megpihenhessenek egy nagy halom aranyon, mely pályabértük lett. Drégely bizarr ötlete az volt, hogy a képzelete kaszirozó műhelyében megszerkesztette a szerencse szekerét, feldisznította ügyesen, hogy valódinak lássék, beléültette az ambiciózus szabólegényt és megeresztvén a fantázia gyeplőszarait, — hajrá! — nekivágott annak az utnak, mely a mi szabólegényünk előtt csak álmaiban állott nyitva. Mind ezt pedig az első felvonásban, oly sokatigéző kedvességgel csinálja meg Drégely Gábor, hogy a nézők is kedvet kapnak a bizarr játékhoz és felcsigázott kíváncsisággal követik őt, meg a szerencse szekerében ülő szabólegényt további három felvonáson keresztül, mely idő alatt a szerencse fiából képviselő, majd kereskedelmi miniszter és egy négyszáz ezer forintos leány boldog vőlegénye lesz.

Az ut megéri a fáradságot, mert mulatságos eseményekben dus és kacagtató élményeivel feledtetni velünk, hogy voltaképpen egy lehetetlen és valószínűtlen tréfának ülünk fel, mikor utánaolhosunk az akadályokat nem ismerő, szerencse szekerének. Am Drégely vigan pattogatja az ostorát, melynek minden csapása valami társadalmi felszéken vagy komikus emberi vonáson csattan jó hangosat, és a komédia zökkenés nélkül, simán gördül a mi hangos kacagásunktól és jó kedvünktől kísérvé.

Mulatságnak szánta Drégely ezt a komédiát és annak pompásan be is válik. De ez egy csöppet sem csökkenti a fiatal szerző munkájának az értékét. Sőt az a művészet, mellyel kidolgozta az ő bizarr ötletét, jeles írói kvalitásról tanuskodik. Drégely nem kétes értékű elménckedéssel mulat és nem is az olcsó pikantériában keresi a derűt. Az ő szertelen fiatalságának a tüze teremtette meg azt a lehetetlen ötletet, melyben már benne van a kacagtató helyzetek összes komikumai, íróművészete pedig bravurosán fejlesztette ki ebből az ötletmagból a derűs, élvezetes jelenetek sorát, melyek avatott rézzel, vannak egységbe fűlve.

Láttam egyszer egy német karikatúra-rajzoló képét: aranyeső a címe. Egy utcát ábrázol, melyet mozgalmas embertömeg lep el. A felhőkből vert aranyérmék hullanak alá, mint a hópelyhek és az emberek a földön, az ablakokban és a háztetőn a legkacagtatóbb helyzetekben kapkodnak a hulló aranyok után. A rajzoló művész zseniálisan állította be ezeket az alakokat és csak miután jól kikacagtuk magunkat, jut eszünkbe, hogy hiszen ez az egész kép hazug és lehetetlen, mert arany nem potyoghat az égből. Drégely komédiájáról jutott eszembe ez a derűs kép, mert a Szerencse fia is ehhez hasonló lehetetlen ötleten épült fel és hasonlóképp mesteri kézre valló mozgalmas és kacagtató részletekben meríti ki ezt az ötletet. Akad itt ott egy-egy gyengén sikerült él, egy elrajzolt alak, de az összbonyomás igen jó, az egész komédia bevált.

A kassai közönség nagyon jól fogadta az újdonságot és sokat kacagott rajta. Az előadás is megérdemelte a sikert, melyhez nagyban hozzá is járult.

A szerencsefi szabólegényt Bársony Aladár játszotta. Igen rokonszenvesse tudta tenni az alakját, amiben egyfelől az ő egyénisége vonzó sajátosságainak van része, de javarészt annak a rátermettségnek, melyet színtársulatunk ez a fiatal tagja egyéb szerepeiben is nyilvánvalóvá tett. Játékát a közönség tetszéssel és számos kihívással honorálta. Jók voltak Rác dr., Szomor, Ujváry, Faragó és Komjáthy. Magyarai játékát állandó kacagás kísérte. Etsy Emiliát külön kell kiemelni. Ugyazintén Vagónét is. Lugossy Irén az udvari tanácsosok leányát játszotta kedvesen. A rendezés jó. Közönség szép számban volt a színházban.

Holländer Árpád.

HIREK.

— Egy kassai mérnök szabadalma. A szabadalmi hivatal *Záborszky Béla* főfelügyelő, a Ksod kassai osztálymérnökség főnökének a sinvándorlás megakadályozására szerkesztett találmányát, a szabadalmak lajstromába beiktatta.

— Uj iskola Gyagybátor községben. Gyagybátor község képviselőtestülete az ott építendő második református iskola céljaira 294 négyzet öl ingyen telket és 12000 korona segélyt szavazott meg. Ezen határozatot a vármegyei közgyűlés jóváhagyta.

— Kassa város szürete. Ma-holnap véget ér Kassa város abaujszántói szőlőtelepén az idei szüret. Jeleztük már, hogy a termésbecslés szerint ez idén bőven adnak bort a szőlőfőkék. A szüret eddigi eredménye azonban minden várakozást felülmul. Beérkezett jelentések szerint, az idei termés a 400 gönci hordót is megközelíti. Ez a nagy bormennyiség, mely 22 hold betelepített szőlőn termett, a múlt évi eredménynek majdnem a kétszerese. Mult évben ugyanis mindössze 220 gönczi hordó bort termett. A bőség mellett, az idei szüret minőségére is ritka jó eredményt mutat. A must cukortartalma a 25-5 fokot is megközelíti, ami kiválóan zamatos jó borra nyújt kilátást. A város a mustot, noha több oldalról kapott ajánlatot, nem értékesíti, hanem bort erjeszt belőle. A jó szüret a városi szőlők felügyelőjének, *Puska Gábornak* a szakértelmét is dicséri, aki fáradhatatlanul munkálkodik a városi szőlőbirtok jövedelmezőségének a fokozásán.

— A vármegyei pénzek elhelyezése. Abauj-Torna vármegye törvényhatósági bizottsága a következő kassai és megyei pénzüzeteknél helyezte el a vármegyei számadási ágazatok és alapok készpénzfeleslegét,

valamint a vármegyei gyámpénztár készpénzfeleslegét: Az Országos Központi Hitelszövetkezetnél a gyámpénztárból 300,000 koronát; a Kassai Jelzálogbanknál a vármegyei alapokból 200,000 koronát; a gyámpénztárból 700,000 koronát, ugyanennél értékpapírfedezet mellett a gyámpénztárból 150,000 koronát; a Kassai Takarékpénztárnál a vármegyei alapokból 50,000 koronát, a gyámpénztárból 300,000 koronát, valamennyinél nettó 4¹/₂ százalék kamatra. Mig 4⁵/₁₀ százalék kamatra a Kassai Népbanknál 50,000 koronát a vármegyei alapokból, 100,000 korona a gyámpénztárból; a Kassai Hitelbanknál 50,000 korona a vármegyei alapokból, 100,000 korona a gyámpénztárból; 4¹/₂% a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank kassai fiókjánál 75,000 korona a vármegyei alapokból, 225,000 korona a gyámpénztárból; az Általános Hitelbank kassai fiókjánál 75,000 korona a vármegyei alapokból, 225,000 kor. a gyámpénztárból; a tornai takarékp. 20,000 kor. és 30,000 korona, az abaujszántói takarékpénztárnál 20,000 és 30,000 korona, a hernádszadányi takarékpénztárnál 10,000 és 10,000 korona nyert elhelyezést. A szépsi takarékpénztárnál összesen 50,000 korona, a szikszói takarékpénztárnál összesen 50,000 korona nyert elhelyezést 5% mellett.

— A dal kultusza. A „Kassai dal-egylet és zene-egyesület,” a nemrég egyesült dalárdák választmányja tegnap este ülést tartott, melyen elhatározták, hogy november hó 11-én, az összes tagok és azok családtagjainak részvételével a Schalkházszálló nagytermében táncszállal egybekötött ismerkedési estélyt rendeznek. November hó 15-én, vasárnap délután a városháza nagytermében alakuló közgyűlést tartanak, melyen a tisztújítást is megejtik. November hó 29-én a nagy sikerekre jogosító dal- és zene-egylet a Schalkházban nagyobb szabásu koncertet át, mely elő már most is nagy várakozással néz a közönség.

— Baj van a vasfüggőnyvel. A színházi vasfüggőny szerkezete az idők folyamán megkopott. Most, hogy megvizsgálták a vasfüggőny szerkezetét, sürgősen intézkedni kellett a hiányok helyreigazítása végett. Ideiglenesen használható állapotba helyezték a vasfüggőnyt, bár ott tartottak, hogy néhány napig szünetelt volna az előadás, míg a vasfüggőny elkészül. Az egész dologban az a furcsa, hogy a városi mérnöki hivatal a nyáron bőven ráért volna a vasfüggőny megvizsgálására. Ki is javíthatta volna a hibákat, melyek akkor éppen úgy megvoltak mint most. Akkor a reparálás nem fenyegette volna anyagi károsodással az igazgatót, aki most majdnem hogy ártatlanul szenvedett volna a mérnöki hivatal felületessége miatt. Annyi bizonyos, hogy a vasfüggőny története méltán illeszkedik a mérnöki hivatalban uralkodó slendriánságok sorozatába.

— Veszedelmes vendég. *Bacsó János* kocsis tegnap betért a Kósch-féle vendéglőbe. Egy ideig békésen idogált, majd mikor urrá lett fölőtte az alkohol, dühöngeni kezdett, tört, zuzott, minden keze ügyébe eső tárgyat pusztított. A korcsmáros rendőrt hívott, aki nagy bajjal ártalmatlanná tette a dühöngő embert s bekísérte a rendőrségre.

— Rigó Jancsit letartóztatták. A külföldre szakadt magyar cigányprimásról, a fekete Rigó Jancsirról, a kinek viselt dolga annyi kollégájában keltett irigységet, ma messzi világból ismét hirt hoz a táviró. A londoni Daily Mail new-yorki távirata szerint Chimay hercegnő volt férjét, Rigó János cigányprimást és ennek jelenlegi feleségét gyilkosság gyanúja miatt letartóztatták. Rigó János felesége ugyanis benső barátja volt Shibley ügyvéd feleségének, a kit férje a minap agyonlőtt. A Rigó-házaspárt azzal gyanúsítják, hogy részük volt a gyilkosságban.

— Vármegyei virilisták. Abauj-Torna vármegye igazoló választmánya most állította össze az 1909. évi virilisták ideiglenes névjegyzékét, melyet az alispán november hó 12-től a székház hirdetési tábláján tájékoztatás végett közszemlére tett. A névjegyzék ellen, a kifüggesztéstől számított 15 nap alatt a bíráló választmányhoz felebbezés nyújtható be.

— Ügyvédből joggyakornok. Régebben elkezdődött már a diplomás emberek keserve, hogy így-ugy nincs értéke a diplomának, ami hovatovább mindjobban igaznak bizonyul. A haladó idő az ember értékét nézi és sokszor diplomás emberek maradnak el haladó társaik mögött, akik pedig talán nincsenek megáldva diplomával. Az okleveles emberek nem is várják már vak bizalommal boldogulásukat a diplomától, hanem keresnek állást, szerényet, kicsit, amilyen kínálkozik. Ez persze szomorú, de csak azon az oldalán, hogy mégis még mindig mindenki csak a diploma után szalad és elfelejt közben magának értéket adni. Ehez a szomorú listához tartozik ez a hír, mely arról számol be, hogy egy ügyvéd otthagya gyakorlatát és elment egy dus állásba: díjas joggyakornok lett. A budapesti kir. ítélőtábla elnöke Szabó Géza dr. sajtószentpéteri lakos, ügyvédet a budapesti ítélőtábla területére díjas joggyakornokká nevezte ki.

— Akitől az upestiek bátorságot tanulhatnak. Káposztafalván egy vakmerő suhanc Róth Katalin 75 éves szatócsond üzletébe betört. A zajra felébredt az asszony és a méteressel egy pár alapos ütést mért a suhanc koponyájára. Erre ez szökni akart, de az asszony megragadta kabátját, melyből egy darab a kezében maradt. Ez volt a betörő árulója, melynek alapján a suhancot letartóztatták.

— Barbár tempó. Az utóbbi időben gyakran megessik, hogy éjjeli mulatózók eltörlik az utcai gázlámpákat és megrongálják a favédő vaskerítéseket. Ma éjjel is a rendőrség a Mészáros-utcán egy eltört gázlámpát, a Fő-utcán pedig egy ledöntött összetört fűcskavédő vaskerítést talált. A tettesek kinyomozására széleskörű vizsgálat indult meg. A rendőrség már jó nyomon van s a barbár tempóban tetszelgő bűnösök elveszik méltóan szigorú büntetésüket.

— „A Házi orvos“ címmel a fővárosban kiváló orvosi szaktekintélyek közreműködésével Dr. Fürst Zsigmond szerkesztésében egy hónaponként megjelenő népszerű egészségügyi folyóirat indult meg. A lap az egyéni, családi és társadalmi higiénia körébe eső minden kérdéssel foglalkozik, tehát emberbaráti és kulturális missiót van hivatva teljesíteni. Első számának tartalmából következők emeljük ki: Bevezető cikkét Dr. Bród Miksa a kiváló szakíró írta; Dr. Gerlóczy Zsigmond egyet. magántanár „A koleráról és az ellene való védekezésről“; Dr. Kovách Aladár a B. O. M. E. igazgatófőorvosa „Első segítségnyújtás a család körében“. Dr. Kemény Ignác ny. cs. és kir. törzsorvos „A gyermekek nemi felvilágosításáról“, Dr. Reisman László nőorvos „A hószármóról“, Rónai Mihály állatorvos „A lóhusról“. Dr. Réh Béla az elektromágneses gyógyintézet vezető orvosa „A villamosság a gyógyászatban“ címen stb. stb. irtak nagyérdeklődés és tanulmányos cikkeket. A lap kiadó-tulajdonosa Molnár M. Lajos. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VI. Andrassy-ut 27. szám alatt van. Előfizetési ára egy évre 2 korona 40 fil.

— A Kassai Kereskedők Köre helyiségét f. év nov. 1-től Fő-utca 67. szám alá helyezte.

— Magyar Otthon. Elsőrangú penzió családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett különbejártua szobák. Rézágak, fürdők, lift. Olcsó árak. Főherceg Sándor-utca 30. sz.

Színház.

— A dollárkirálynő — bemutató előadása. Holnap szombat este kerül színre először Fall Leó operettje, a *Dollárkirálynő*. Két eltört mágnás az amerikai tröszt elnökének szolgálatába áll. Az egyik Schlick Hans báró főlovásza, a másik Dénes László, titkára a dollárkirálynak. A dalias Dénes Lászlóra szemet vet a dollárkirály leánya, Gladys, míg a báróba a milliárdos unokahuga Daisy lesz szerelmes. A két leány azonban azt hiszi, hogy a férfiak csak pénzüket szeretik. Ebből keletkezik az operett kedves bonyodalma, mely végül boldog házasságra vezet. Az ügyes cselekményű librettót mindvégig nagyszerű muzsika kíséri. Fall Leó, a divatos zeneszerző hatásos melódiákkal fűszerezte partitúráját. Különösen nagyhatású a dollárkirálynő belépője, „szedte-vette kócos kis legényke“ refrainú kuplé, valamint Daisy és Hans „Iszpitany“ duettje, mely a fővárosban a Vilja dalhoz hasonló nagy népszerűsége tett szert. A dollárkirálynőt — Nagy Aranka, Daisy-t — Mezey Margit, Dénest — Miskey, Schlick Hanst — Barics Olga, orfeumi táncosnót — Váradi játszsa. Játsszanak még Faragó, Burányi, Ujváry és Vágóné. A dollárkirálynő egymásután 4 estén kerül színre.

Színházi műsor:

Pénteken, másodszor: *A szerencse fia*.

Szombaton: A dollár királynő (operett premier.)

Vasárnap: d. u. *A mádi zsidó* (félhelyárak), este: A dollárkirálynő (operett.)

Hétfőn: A dollár királynő. (operett.)

TÁVIRAT — TELEFON.

A Ház összehívása.

Budapest, nov. 6.

A képviselőházat *Justh* Gyula szerdára hívta össze. A szerdai ülés formális lesz és azon csak a következő ülés napirendjét fogják megállapítani.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, nov. 6.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma *Szell* Kálmán elnökle alatt folytatta ülését, amelyen az *igazságügyi* tárca költségvetése került először sorra. Több felszólaló kritizálta a bűnvádi perrendtartást és sürgette a polgári perrendtartás reformját. Buza Barna felszólalásában a kereskedelmi törvény, a sajtótörvény, a börze és az ügyvédi rendtartás reformját hangoztatta.

Günther Antal igazságügyminiszter válaszában kijelentette, hogy az eddigi irányban fog tovább működni. A bírák automatikus előléptetésébe nem mehet bele. Az ügyész és vizsgálóbíró függetlenségére tekintettel lesz, a sürgetett reformok előmunkálatai pedig előrehaladott stádiumban vannak.

A bizottság ezután a költségvetést elfogadta és ugyszólván minden vita nélkül végzett a honvédelmi tárca költségvetésével is.

Őrzik a vasuti hidakat.

Zimony, nov. 6.

Zimonytól lefelé a vasuti hidakat szorgos katonai őrizet alatt tartják és az utasokat szigorú vizsgálat alá veszik.

A választói reform.

Budapest, nov. 6.

Nagy érdeklődéssel várják az alkotmánypárt mai értekezletét, amelyen gróf *Andrássy* Gyula ismertetni fogja a választói reform tervezetét. *Andrássy* ma délelőtt bizalmas körben egy nyilatkozott, hogy a király minden fenntartás nélkül jóváhagyta az egész tervezetet.

Készülnek a feministák.

Budapest, nov. 6.

A budapesti feministák elhatározták, hogy amikor *Andrássy* a választói reformot a Házban beterjeszti, nagy számban vonulnak fel a képviselőház karzatára és tüntetni fognak a javaslat ellen.

Izgatottság Szerbiában.

Belgrád, nov. 6.

Belgrádban nagyon izgatott a hangulat, amit a lapok kalandos hírei csak növelnek. Így az „*Otacsina*“ legutóbb azt írta, hogy az osztrák-magyar nagykövet ultimátumot nyújtott át a szerb kormánynak, amely szerint, ha a tüntetések folytatódnak, a monarchia kénytelen lesz Belgrádot elfoglalni és ott katonarendőri intézkedéseket foganatosítani. Természetesen ebből a hírből egy szó sem igaz.

György urfi otthon.

Belgrád, nov. 6.

Mára várják *György* trónörökös hazaérkezését, akit nagyszabású ünnepekkel szándékoznak fogadni.

A francia-német konfliktus.

Páris, nov. 6.

A kamara mai ülésén nagyon izgatottan tárgyalták a kazablankai esetből keletkezett német-francia viszályt. Riasztó hírek kerültek forgalomba, de később nyilvánosságra került, hogy a két állam kormányának sikerült békés formulát találnia.

Az operaházi botrány.

Budapest, nov. 6.

Ma kellett volna *Benke* járásbíró előtt letárgyalni azt a botrányt, amely az Operaházban *Hets* Antal jogtanácsos és *Bendmer* Nándor zenekritikus között folyt le. Mint-hogy több tanu nem jelent meg, a tárgyalást elhalasztották.

Kassai Nemzeti Színház.

1908. november hó 6-án (páros)

másodszor:

A szerencse fia.

Komédia 4 felvonásban. Irta: Drégely G.

SZEMÉLYEK:

Varga József, szabómester	—	Serfőzy Gy.
Iren, a leánya	—	Étesy Emília
Szontagh Márton, tanár	—	Dr. Rác Ede
Kormos Antal, segéd Vargánál	—	Bársony A.
Gálkúti Dénes	—	Szomorj Miklós
Szűcs Adolf	—	Ujvári Lajos
A miniszter	—	Komjáthy János
Epreskerti Reiner Marcell	—	Faragó Odön
Stefánia, a felesége	—	Vágóné
Emma, a leányuk	—	Lugosy Irén
Zárai Zimkó Dani	—	Miskey József
Tarnó Ferenc, újságíró	—	Barics Gyula
Álmodainé	—	N. Bodroghy Lina
Dávid Miklós, tőzsde spekuláns	—	Bartha István
Lili, a leánya	—	Sz. Rosos G.
Sebes György	—	Magyarai Lajos

Makulatura papir

III kicsiben és nagyban III
 III jutányos áron kapható III

a „NAPLÓ” kiadóhivatalában Kassán,
 Kossuth L.-u. 16. (Bejárati a Fazekas-utca felől.)

Használt, jó karban lévő kerékpárt sürgős megvételre keresek.

— Cim a kiadóhivatalban. —

Klobusitzky-utcán

a Forgách-féle kastély, parkkal, sarokház és építkezési telkek előnyös fel: tételek mellett eladók. ::
 Bővebbet Dr. SZAUBERER és Dr. HERCZ ügyvédek irodájában Fő-u. 29.

Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalató, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnovo és Cattaróig. — Az utazás tartama Gravosaig csak 22 1/2, Cattaróig csak 26 óra

Fiume-Venecia: hetenként 6 gyors-hajó összeköttetés

Fiume-Ancona: hetenként 3 gyors-hajó oda és vissza

Ezen gőzösek közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Venecia és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi Menetjegyiroda, Budapest (V. k., Vigadó-tér 1.)** és annak összes magyarországi fiókrodái.

OOOOOOOO OOOOOOOOO
 A januárban előléptetett vagy a honvédséghez áthelyezett tartalékos tiszt urak **FELARON** szerezhetik be egyenruhájukat
LICHTIG LIPÓTNÁL
 Kassa fő-utca 103.
 Közös egyenruhakat átvesz az honvédségi egyenruhákért.
 OOOOOOOOO OOOOOOOOO

Hirdetéseket felvételnek a kiadóhivatalban:

Murányi József kiadó.

ELSŐ KASSAI KERESKEDELMI HITELTUDÓSÍTÓ IRODA

GEIGER HENRIK Kassa, Deák Ferenc-utca 11 sz.

Beszerez mindennemű információt kereskedelmi, magán és házassági ügyekben az összes világrészekből.
 Megbízások a leggyorsabban és legnagyobb diszkrétívával intézettek el.

FELDMANN HERMAN KASSA.

Felsőmagyarország legnagyobb férfi- és fiú-ruha áruháza Fő-u. Megyeháza.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Kassán 40 év óta fennálló

férfi-, fiú- és gyermekruha áruházamat

a mai kor igényeinek megfelelően újonnan átalakítottam. Ezentúl összes áruimat

szigorúan betartott szabott árak

mellett árusítom. — Az árak minden egyes ruhadarabon fel lesznek tüntetve. — Raktáramat a legfinomabb — nagyjából — saját készítményű férfi-öltönyök, felöltők, sport ruhák és különleges gyermek-ruhákkal szereltem fel, melyekkel a vevőközönség legkényesebb igényeit is kielégíthetem.

Amidőn az irántam eddig is tanúsított szives bizalmat megköszönni szerencsém van, kérem azt részemre továbbra is fenntartani.

Mérték utáni rendelésekhez finom és divatos gyapjuszövetekből állandó raktárt tartok.

Kiváló tisztelettel

FELDMANN HERMAN.

LELKIISMERETES MUNKA.

STEINER ADOLF ÉS TSA

csatorna és vízvezeték berendező KASSA, Rákóczi-körút 10 sz.

Elvállalja minden e szakmába vágó munkák elkészítését pontos és lelkiismeretes kivitelben. Eddig elvégzett munkáinkkal elismerést vívtunk ki.

Abauj-Torna varmegye székházának csatorna és vízvezeték berendezése.

o o Tessék költsegetést kérni — díjtalan. o o

Haltenberger Béla

ruhafestő-, vegytisztító- s gőzmosó-gyára Kassán.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, miszerint gyárom lényeges bővítése folytán a ruhafestést vegyi tisztítást, valamint a fehérnemű gőzmosást az ismert jó kivitelben sokkal rövidebb idő alatt

mint ezideig, végezhetem. — Az őszi és téli ruhák, szőrmeneműiek stb. mielőbb való beküldése ajánlatos.

Átvételi üzletek Kassán: Kossuth L.-u. 3. Fő-u. 85. (Andrássy-pal.) Gyár: Deák Ferencz-u. 32/34. Szerecsen-u. 3.

Hirdetéseket felvételnek a kiadóban

Nyomatott VITÉZ A. UT. KASSA.